Lieta nr.C69 2202 21
ECLI:LV:KURT:2021:1123.C69220221.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2021.gada 23.novembrī

Kurzemes rajona tiesa, tiesnese Aija Pomerance, izskatīja rakstveida procesā civillietu apdrošināšanas akciju sabiedrības "/Nosaukums A/" vienkāršotās procedūras prasībā pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja apdrošināšanas akciju sabiedrība "/Nosaukums A/" cēlusi Kurzemes rajona tiesā vienkāršotās procedūras prasību pret atbildētāju /pers. A/ par zaudējumu 236,95 EUR piedziņu.

Prasībā norādīts, ka 2019.gada 4.jūnijā prasītāja un apdrošinājuma ņēmēja /pers. B/ noslēdza īpašuma apdrošināšanas līgumu (polise nr.01.06.439519) saskaņā ar kuru apdrošināts nekustamais īpašums /adrese/.

2019.gada 21.oktobrī prasītāja saņēma apdrošinājuma ņēmējas pieteikumu par īpašumam nodarītiem bojājumiem (izmaksu lieta nr.119/0313), kas radušies 2019.gada 7.oktobra ūdens noplūdes rezultātā no kaimiņu dzīvokļa.

Nama apsaimniekotājs sastādījis aktu, kurā konstatēts, ka īpašums saliets no atbildētājai piederošā dzīvokļa.

Prasītājs apskatīja objektu un konstatēja zaudējumu apjomu, kā arī konstatēja, ka bojājumi radušies no atbildētājas dzīvokļa, kurš atrodas virs dzīvokļa nr.7.

Pamatojoties uz sastādīto tāmi prasītāja pieņēma lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu 236,95 EUR apjomā. Minētā summa veido zaudējumu apjomu, ko vēlas piedzīt no atbildētājas.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1084., 1753., 1756., 1779.pantu, Dzīvokļu īpašuma likuma 3.panta otro daļu, 14.panta pirmo daļu, likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu.

[2] Atbildētāja sniegusi paskaidrojumus, kuros norādījusi, ka prasību neatzīst.

[3] Papildus pieteikumi, iesniegumi, kā arī pamatots noraidījums tiesnesei, nav saņemts. Lieta izskatāma rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[4] Civilprocesa likuma 194.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka vienkāršotās procedūras lietās tiesa taisa saīsināto spriedumu (bez aprakstošās un motīvu daļas). Tomēr tiesību norma neliedz tiesnesei taisīt pilno spriedumu.

[5] Pārbaudījusi rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

[6] Nepastāv strīds, ka bijis noslēgts mājokļa /adrese/, apdrošināšanas līgums (polise nr.01.06.431695) ar apdrošināšanas periodu no 2019.gada 1.jūnija līdz 2020.gada 30.jūnijam, ka dzīvoklim nr./adrese/, 2019.gada 7.oktobrī radušies bojājumi un ka noplūdes cēlonis ir aukstā ūdens caurules, kura atradusies kaimiņu dzīvoklī, plīsums, ka apdrošinātājs izmaksājis apdrošinājuma ņēmējam apdrošināšanas atlīdzību 236,95 EUR.

[6.1] Apdrošinātājas tiesības uz atlīdzinājumu izriet no atbildētājas atbildības par zaudējumu nodarīšanu regresa prasījuma tiesībām.

[6.2] Mūsdienu tiesību teorijā atzīts, ka zaudējuma atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi vai atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa, 2) zaudējumu esamība 3) cēloniskais sakars starp personas prettiesisko uzvedību un sekām *(K.Torgāns, Saistību tiesības I daļa, Rīga, 2006, 209.lapa).*

[6.3] Lai noteiktu prasītājai radušos zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu apdrošinātājam, tiesai jākonstatē visi minētie priekšnoteikumi.

[7] Prasītāja uzskata, ka atbildētājai ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, jo ūdens noplūde, kā rezultātā bojāts dzīvoklis nr./numurs/, /adrese/, ir radies no atbildētājai piederoša dzīvokļa, jo plīsusi ūdens caurule, kura atradusies dzīvokļa virtuves skapīti.

Prasītāja lietas materiāliem pievienojusi apdrošinātās personas pieteikumu par īpašumam nodarītajiem zaudējumiem, kurā minējusi, ka "griežoties pie augšējā dzīvokļa nr.9 kaimiņiem, tika konstatēta caurules plīšana iebūvētā virtuves skapītī".

No prasītājas iesniegtā dokumenta – Objekta apskates protokola redzams, ka prasītāja 2019.gada 28.oktobrī apsekojusi dzīvokli nr.7, konstatēti bojājumi vannas istabas un virtuves griestu daļā, savukārt kā objekta bojājumu rašanās cēlonis minēts "no 2.stāva dzīvokļa nr.9".

No iesniegtā zemesgrāmatas apliecinājuma konstatējams, ka atbildētājai /pers. A/ reģistrētas īpašuma tiesības uz dzīvokli nr./adrese/ (Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodalījums nr.100000041186-10, kadastra nr./numurs/), nevis dzīvokli nr./numurs/.

No minētā būtu secināms, ka nav konstatējama cēloņsakarība un atbildētājas atbildība vainas aspektā.

Prasītājai tiesa norādījusi Civilprocesa likuma 8., 10., 93.panta ievērošanas nepieciešamību, kā arī līdz 2021.gada 30.jūnijam devusi iespēju iesniegt attiecīgus pierādījumus.

Papildus pierādījumi nav iesniegti, tomēr no 2019.gada 7.oktobra akta par dzīvokļa nr./numurs/ /adrese/ nopludināšanu, ko apliecinājis sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/" pārstāvis /pers. B/ redzams, ka dzīvoklī nr./numurs/ ūdens pilēšana no griestiem dušas telpā konstatēta 2019.gada 7.oktobrī, sazvanīti augšējie kaimiņi no dzīvokļa nr./numurs/. Pēc kopējās dzīvokļa nr./numurs/apskates konstatēts, ka ūdens noplūde notikusi iebūvētā virtuves skapītī, jo plīsusi tajā esoša ūdens caurule. Aktā redzams, ka fakta konstatācijā piedalījusies dzīvokļa nr./numurs/ pilnvarotā pārstāve /pers. B/, kā arī dzīvokļa nr./numurs/ īrniece /pers. C/.

Atbildētāja/pers. A/ 2021.gada 6.oktobra e-pasta vēstulē apliecinājusi, ka sev piederošo dzīvokli nr./adrese/ izīrējusi /pers. C/.

No minētā secināms, ka ir pierādīts, ka ūdens noplūdes avots, kuras rezultātā 2019.gada 7.oktobrī appludināts dzīvoklis nr./numurs/, ir atradies dzīvoklī nr./numurs/(virtuves skapītī).

Tiesa ņem vērā, ka 2019.gada 7.oktobra akts ir taisīts notikuma vietā, laikā. Ir apsekoti dzīvokļi nr./numurs/u n nr./numurs/, ka dzīvokļa nr./numurs/īrniece /pers. C/ parakstot aktu ir apliecinājusi ūdens caurules plīsumu viņas īrētā dzīvoklī nr./numurs/konkrētā laikā un konkrētā vietā. Līdz ar to pārējos pakārtotajos dokumentos dzīvokļa nr./numurs/norāde uzskatāma par acīmredzamu pārrakstīšanās kļūdu.

Uz minēto norāda visos dokumentos fiksētie identificējoši apstākļi – laiks 2019.gada 7.oktobris plkst.0:00, īpašumam /adrese/ ūdens noplūdes rezultātā radītie bojājumi (griesti vannas istabā un virtuvē), radīto bojājumu izcelsmes vieta – ūdens caurules plīsums virtuves skapītī.

[8] Kritiski vērtējama atbildētājas atsauce uz to, ka īrniece viņai par minēto gadījumu nav ziņojusi.

Tiesas ieskatā tas, ka dzīvokļa īrniece nav informējusi dzīvokļa īpašnieci (atbildētāju /pers. A/) par ūdens noplūdes gadījumu, nemaina faktu par ūdens noplūdes no dzīvokļa nr./numurs/gadījuma fiksēšanu pierādījuma veidā ar attiecīgu aktu.

Turklāt no lietas materiāliem konstatējams, ka prasītāja 2020.gada 7.jūlijā uz atbildētājas īpašumu /adrese/ sūtījusi regresa prasību, 2020.gada 22.decembrī uz adresi /adrese/, Vidzemes priekšpilsētas tiesa sūtījusi pieteikumu lietā nr.3-12/01621-21/51 par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, bet pieteikums atstāts bez izskatīšanas, jo beidzies glabājuma laiks, /pers. A/ nav vēlējusies saņemt sūtījumu.

[9] Dzīvokļa īpašuma likuma 3.panta otrās daļas 3.punkts noteic, ka atsevišķā īpašuma elementi ir : inženierapgādes komunikāciju elementi (tai skaitā virtuves aprīkojums, ventilācijas ierīces, tualetes, dušas un vannas aprīkojums), bez kuriem kopīpašumā esošās dzīvojamās daļas elementi var funkcionēt patstāvīgi. Secināms, ka ūdens apgādes sistēmu elementi, kas atrodas atbildētājas dzīvokli, un kurus ir iespējams ietekmēt tikai no atbildētājas īpašuma, atrodas pilnīgā atbildētājas atbildībā.

Atbilstoši Dzīvokļu īpašuma likuma 14.panta pirmajai daļai dzīvokļa īpašnieks par zaudējumu nodarīšanu citiem dzīvokļu īpašniekiem vai citām personām ir atbildīgs normatīvajos aktos, dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumos vai savstarpēji noslēgtajos līgumos noteiktajā kārtībā.

No Dzīvokļu īpašuma likuma 9.panta 1.punkta izriet, ka atbildētājas pienākums ir rūpēties par dzīvoklī esošajām komunikācijām, lai novērstu iespēju, ka viņa īpašums nodara kaitējumu citam nekustamam īpašumam.

[10] Civillikuma 1770.pants noteic, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums.

Tiesību doktrīnā, atklājot minētās tiesību normas saturu, atzīts, ka ar jēdzienu "zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī peļņas atrāvumu, papildu izdevumus vai citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas *(sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. - Rīga: Mans Īpašums, 1998, 267.lp.).*

Līdz ar to jebkurš civiltiesiskā pārkāpuma rezultātā radies mantiski novērtējams zudums ir uzskatāms par zaudējumu Civillikuma 1770.panta izpratnē.

Jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums (Civillikuma 1772.pants).

Abos gadījumos ir runa par interesi, saprotot ar to starpību starp cietušā iepriekšējo un vēlāko mantas stāvokli, ja tas izriet no parādnieka darbības vai bezdarbības neizpildīšanās *(sk. Sinaiskis V. Latvijas civiltiesību apskats. Lietu tiesības. Saistību tiesības. - Rīga: Latvijas juristu biedrība, 1996, 141.lp.).*

Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību ir nodarījis.

[11] Tiesību doktrīnā noteikts, ka vaina ir definējama, kā rūpības trūkums rīcībā. Savukārt mēraukla rūpības standartam ir krietna un rūpīga saimnieka standarts *bonus pater familia* – vai 1) caurmēra [..] saimnieks būtu saprātīgi paredzējis iespēju, ka viņa rīcība nodarīs kaitējumu citai personai, 2) būtu veicis atbilstošas saprātīgas darbības, lai izsargātos no šī notikuma.

"Pēc klasiskās "vainas koncepcijas" jānoskaidro, kā attiecīgā situācijā būtu rīkojies krietns un rūpīgs saimnieks. Kur trūkst prasītās rūpības (konstatējama neuzmanība vai nolūks) tur personu var vainot un tātad seko atbildība, ja kaitējums ir cēloniskā saistībā ar darbību bez prasītās rūpības. Ar prasīto rūpību domājot attiecīgos apstākļus juridiski nepieciešamu rūpību, jo tikai par tiesību normās prasītās rūpības standarta neievērošanu var iestāties atbildība." *(sk. prof. Dr. hab. iur. K.Torgāns, dr.iur.J.Kārkliņš "Civil tiesiskās atbildības modeļi pēc vainojamības pazīmes, "Jurista vārds", 2015.gada 8.septembris, nr.35 (887)).*

Atbildētāja, kā dzīvokļa nr./adrese/, īpašniece nav rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Nav uzturējusi ūdensvada caurules, kuras atrodas dzīvokļa robežas zonā, pienācīgā kārtībā, lai nerastos avārijas situācija.

[12] Ņemot vērā, ka zaudējumiem ir mantisks raksturs, savukārt to esība un apmērs, izšķirot strīdu, konkrēti nosakāms, zaudējumu atlīdzināšanas mērķis ir pēc iespējas pilnīgāk atjaunot tādu cietušās personas mantas stāvokli, kāds pastāvētu, ja tiesību aizskārums nebūtu noticis. Citiem vārdiem, zaudējumu pilnīgas atlīdzināšanas pamatuzdevums ir novērst (vismaz minimizēt) cietušā mantisko tiesību aizskāruma radītās negatīvās sekas, kas izpaužas kā mantas vērtības samazinājums, papildu izdevumi, peļņas (labumu) neiegūšana, vai nu atjaunojot tam piederošās mantas agrāko stāvokli, vai arī samaksājot atlīdzību par mantisko samazinājumu naudas izteiksmē.

[13] Nodarīto zaudējumu apmēru apstiprina sertificēta būvinženiera sastādītais atzinums (tāme) par remontdarbu izmaksām dzīvoklī (zaudējumu aprēķins).

[13.1] Ar lietas materiāliem – 2019.gada 28.oktobra objekta apskates protokolu konstatēts, ka dzīvoklī vannas istabā bojāti griesti 1,5 kv.m. platībā, virtuvē uz griestiem ūdens tecējuma pēdas 0,7 kv.m. platībā.

Remontdarbu tāmē aprēķinātas kopējās izmaksas dzīvokļa atjaunošanai iepriekšējā stāvoklī noteiktas 263,53 EUR, tai skaitā dušas telpā un gaitenī.

Prasītāja 2020.gada 25.martā izmaksājusi apdrošinājuma ņēmējai 236,95 EUR apjomā (263,53 – 70 *euro* pašrisks = 236,95 *euro*).

[13.2] No 2020.gada 1.jūnija tāmes redzams, ka tā satur visus Dokumenta juridiskā spēka likuma 4.panta pirmajā daļā paredzētos rekvizītus (autors, datums, paraksts).

[13.3] Aprēķinot bojājumu novēršanai nepieciešamos izdevumus, prasītāja ņēmusi vērā Apdrošināšanas līguma likuma 42.pantā noteikto kompensācijas principu, kas nozīmē, ka ja klientam pirms apdrošināšanas gadījuma bija viendabīga materiālu apdare, tad viņam ir tiesības pieprasīt, lai viņam griesti un /vai sienas dzīvoklī būtu remontējamas kopējā platībā.

[14] "Konstatējot zaudējumu esamību un to apmēru, nav izšķirošās nozīmes tam, vai tāmē norādītie darbi ir vai nav veikti. Remontdarbu tāmē tiek atspoguļoti bojājumu novēršanai nepieciešamie darbi un to izmaksas, ar kurām ir samērojams tagadējās mantas samazinājums jeb zaudējumi *(LR Senāta 2019.gada 29.marta spriedums lietā nr.SKC-119/2019.).*

Atbilstoši Senāta judikatūrai lietā nr.SKC-332/2008 ķermeniskai lietai nodarīti bojājumi atzīstami par tagadējās mantas samazinājumu, savukārt zaudējumu apmēru iespējams noteikt atbilstoši līdzekļu apmēram, kas nepieciešams, lai bojātā lieta atgūtu iepriekšējo stāvokli.

Dzīvokļa remontam nepieciešamie līdzekļi ir jau cēlušos zaudējumu noteikšanas kritērijs un tam, ka nav pierādījumu par veiktajiem remontdarbiem nav primāras nozīmes. Šāds viedoklis pausts arī 2010.gada 21.aprīļa Senāta spriedumā nr.SKC-117/2010.

[15] Civilprocesa likuma 93.pants noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savu prasījumus vai iebildumus, prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība, atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

[16] Izvērtējot iesniegtos pierādījumus, tiesa konstatē, ka ir pierādīti visi zaudējuma atlīdzināšanas priekšnoteikumi un prasība ir apmierināma.

[17] Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, Civillikuma 1765.pantam, prasītājai nosakāmas tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no pamatparāda.

[18] Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusi, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

No lietas materiāliem redzams, ka ceļot prasību tiesā, prasītāja atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktam nomaksājusi valsts nodevu 70 EUR, kā arī nomaksājusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 EUR.

[19] Atbilstoši Civillikuma 204.[1] pantam un "Covid 19"likuma infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21.pantam, atbildētājai nosakāms pagarināts termiņš sprieduma izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 2., 4., 5., 8., 10., 93., 195., 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda:

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu Apdrošināšanas akciju sabiedrības /Nosaukums A/", reģ.nr./reģistrācijas numurs/ par zaudējumu 236,95 EUR, kā arī piedzīt izdevumus 75,47 EUR.

Piespriestos maksājumus ieskaitīt apdrošināšanas akciju sabiedrības "Baltijas apdrošināšanas nams" kontā nr./konta numurs/, AS "Swedbank".

Noteikt /pers. A/ piespriesto maksājumu labprātīgas nomaksas 30 dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Noteikt apdrošināšanas akciju sabiedrībai "/Nosaukums A/", reģ.nr./reģistrācijas numurs/, tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no pamatparāda.

Spriedumu var pārsūdzēt Kurzemes apgabaltiesas Civillietu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Kurzemes rajona tiesā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas (2021.gada 23.novembris), ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese A.Pomerance